

MUISTIO

VANTAAN, KERAVAN JA VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUEEN MONIKULTTUURISUUSASIAIN NEUVOTTELUKUNTIEN YHTEISKOKOUS

Aika: keskiviikko 7.6.2023 klo 17.08–19.58

Paikka: Vantaan kaupungintalon valtuustosali, Asematie 7, 01300 Vantaa

Osallistujat:

Lindell Miia, puheenjohtaja (Vantaa)

Shamsul Alam

Aura Pernilla

Brusas Tea

Chakir Samira

El Issaoui Naima

Elech Refka

Haanpää Jarkko

Hakkari Pia

Hallikainen Jessica

Holm Hanna

Kallioinen Raija

Karadag Nejdet

Karinen Ville

Kettunen Kaisa

Lammenranta Peter

Lautiola Hannele

Lindén Suvi

Lintula Virve

Pahtela Niina

Punna Petriina

Rajala Johanna

Rönholm Jarkko

Surakka Jorma

Tuovinen Minna

Viljanen Janne

Väisänen Veikko, pj. (hv)

Åhlgren Paulina

Anttila Anu, sihteeri

Asiat

1. Kokouksen avaus

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja **Miia Lindell** avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi Vantaalle ensimmäiseen monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntien yhteiskokoukseen. Yhteiskokous kutsuttiin koolle, sillä meneillään olevat isot lakiuudistukset KOTO24, TE24 ja 1.1.2023 voimaan astunut hyvinvointialueuudistus, ovat teemoina kaikkia neuvottelukuntia kiinnostavia ja niillä on yhdessä suuri vaikutus palveluiden järjestämisvastuisiin ja sisältöihin.

2. Kotoutumislain uudistus

Erityisasiantuntija **Hanna Holm** ja suunnittelija **Jessica Hallikainen** Uudenmaan ELY-keskuksesta alustivat vuoden 2023 alussa osittain voimaan tulleesta KOTO24 kotoutumislain uudistuksesta ja siihen kytkeytyvästä TE24-uudistuksesta, jotka molemmat liittyvät hyvinvointialueuudistukseen. Lakiuudistusten tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyttä, työllisyyttä tukevia

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan ja samalla edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja hyviä väestösuhteita. Erityisenä tavoitteena on saada lain piiriin myös työvoiman ulkopuolella olevat maahanmuuttajat, varsinkin kotona lapsia hoitavat naiset, ja nopeuttaa työllistymistä. TE24-uudistuksesta kerrotaan tarkemmin kohdassa 3. Uudistuksissa korostuu monialainen yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden välillä. Lakien myötä kotoutumisen kokonaisvastuu siirtyy valtiolta kuntaan.

Työnjaosta: iso vuoden 2025 alussa voimaan astuva rakenteellinen muutos on kotoutumiskoulutusten siirtyminen TE-hallinnolta kuntien järjestettäväksi. Kotoutumisen nopeuttamistavoitteen mukaisesti kotoutumisaika lyhenee pääsääntöisesti kolmesta kahteen vuoteen. Kunta laatii edelleenkin kotoutumishjelman, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Tavoitteena on tehostaa siirtymää työhön tai koulutukseen. Sen lisäksi kunnassa tehdään maahan muuttaneen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma, tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, jos asiakkaan arvioidaan tarvitsevan sosiaalihuollon palveluita. Monialaista yhteistyötä tarvitaan erityisesti kiintiöpakolaisten, alaikäisenä maahan tulleiden ja joidenkin erityisryhmien palveluiden järjestämiseksi. Tärkeä rooli kotoutumisen tukemisessa on kumppanuus kolmannen sektorin toimijoiden kanssa - sitä varten ei kuitenkaan ole luvassa erikseen rahoitusta. Kotoutumisen palveluiden rahoitusjärjestelyt ovat melko monimutkaisia, mutta päälinjana kunta kattaa kulujaan valtionavustuksilla (kotoutumiskoulutusten järjestämisestä) ja lain mukaan maksettavilla laskennallisilla korvauksilla.

Keskustelussa pohdittiin muuan muassa rahoituksen riittävyyttä, kotoutumistoimenpiteiden velvoittavuutta ja monilapsisten perheiden tilannetta ja todettiin, että kokonaisuudessaan uudistukset tuottavat paljon työtä kunnille. Lakiuudistuksen laajempi kattavuus koettiin hyväksi.

3. Kotoutumispalveluiden kehittäminen ja KOTO24-uudistus työllisyyspalveluissa

Vantaan työllisyyspalveluiden palvelupäällikkö **Suvi Lindén** esitteli Vantaan työllisyyspalveluiden näkökulmasta lakiuudistukset, jotka muuttavat osaltaan kunnan, hyvinvointialueen ja valtion työnjakoa sekä kehittämisen vision, tiekartan ja uunituoreen palvelurakenteen. Työllisyyspalveluissa valmistellaan TE-toimiston palveluiden ja henkilöstön siirtoa kunnille pysyvästi 1.1.2025 alkaen. Vuoden 2023 alussa kunnan vastuulle tuli pakolaisten vastaanottoon liittyviä sote-palveluita ja muita palveluita, joista Holm ja Hallikainen kertoivat omassa esityksessään. Vastuiden hoitamiseksi Vantaan työllisyyspalveluista tulee 1.9. lähtien työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue, jonka tehtävänä on koordinoita ja kehittää kotoutumispalveluita KOTO24 uudistusta varten.

TE24-uudistus on Vantaalle iso ponnistus, ja Lindénin mukaan siihen on ladattu paljon kunnan elinvoimaan ja kilpailukykyyn liittyviä odotuksia olettaen, että saman järjestäjän vastuulla asukkaat työllistyvät helpommin ja yritykset saavat paremmin työvoimaa. Ydintavoitteena on rakentaa laadukkaat ja tehokkaat palvelut, jotka huomioivat kotoutumisen laajemmassa merkityksessä (kotolakiin kirjattu 2 vuotta ei riitä) ja tarjoavat tehostettua työnhaun ohjausta ja tukea asiakkaalle osaamisen kehittämisessä. Noin 100 palvelua sisältävä uudistus vaatii paljon valmistelua ja muuttaa kuntataloutta tehden TE-kokonaisuudesta merkittävän palvelukokonaisuuden. Uudistuksella haetaan kustannustehokkuutta ja sen pihvinä on kannustava rahoitusmalli: kunnalla on kova paine saada ihmiset töihin, sillä palvelut kuten koulutukset eivät enää katkaise kunnan rahoitusvastuuta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Tehokkuutta lisätään erityisesti alkuvaiheeseen huomioiden erilaisten asiakassegmenttien tarpeet. Tällä hetkellä asiakkaita on yhteensä noin 7600. Vantaa valmistelee uudistusta yksin, sillä Kerava ei toistaiseksi halua lähteä mukaan ja on hakenut poikkeuslupaa. Valmistelua on tehty ja tehdään temaattisissa työpajoissa, joissa on osallistujia laajasti eri toimialoilta. Uudistuksen keskiössä on yhteistyö hyvinvointialueen kanssa, henkilöstön osaamisen varmistaminen, kotoutumista edistävän työn valtavirtaistaminen ja asiakkuuksien hallinta valtakunnallisen tietojärjestelmän avulla. Tärkeä osa palvelurakennetta on uusi rakenteilla oleva oppimiskampus, joka kokoaa yhteen alueen yritykset, työnhakijat ja oppilaitokset.

Lindén avasi myös lyhyesti Ukrainasta tulleiden pakolaisten tilannetta todeten, että heitä asuu Vantaalla nyt noin 1600, joista yli 160 työllisyyspalveluiden asiakkuudessa. He eivät ole hakeneet kotikuntaa paljon, mikä johtuu mm. pelosta, että vastaanottopalvelut loppuvat ja epäluottamuksesta viranomaisia kohtaan. Tukijoilla ei ole ollut suurta kiinnostusta kielikoulutukseen, sillä he ovat enemmän suuntautuneita työelämään.

Keskustelussa nousi esille mm. uudistuksen potentiaali kotoutumisen tehostamisessa, mutta myös huoli pitkään maassa olleiden jo syrjäytyneiden palveluista sekä uudistuksen rahoituksesta, joka ei tule kattamaan tarvetta – poliitikoilla ja neuvottelukunnalla on tässä mahdollisuus vaikuttaa.

4. Kotoutumisen tuki ja palvelut hyvinvointialueella ja kunnassa

Keravan maahanmuuttajapalveluiden palveluesihenkilö **Virve Lintula** ja kotoutumista tukevien sosiaalipalveluiden päällikkö **Minna Tuovinen** Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta pitivät yhteisen esityksen ja kertoivat, mitä konkreettisia palveluita hyvinvointialue ja kunta tarjoavat ja miten työnjako ja yhteistyö kunnan ja hv-alueen välillä on saatu toimimaan. Hyvinvointialue on hoitanut kotoutujien terveys- ja sosiaalipalvelut 1.1.2023 alkaen. Keravan kaupungin maahanmuuttajapalvelut puolestaan huolehtii kiintiöpakolaisten (20–25 kerran kolmessa vuodessa) vastaanotosta ja sen jälkeisestä kotouttamistyöstä yhdessä hv-alueen kanssa. Muita kunnan ja hv-alueen yhdyspintoja ovat jo aiemmissa esityksissä mainitut työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden palvelutarpeen arvio, alaikäisten ilman huoltajaa tulleiden nuorten palvelutarpeen arvio ja asumisen järjestäminen täysi-ikäistyessä sekä sosiaalihuoltolain mukainen asiakasohjaus kunnan ja hv-alueen välillä.

Tuovisen ja Lintulan mukaan palvelupolkujen sujuvoittamiseksi on tehty paljon yhteistyötä ja tunnistettu hyviä käytänteitä, tärkeimpinä säännölliset tapaamiset toimijoiden välillä, yhteistyö kolmannen sektorin kanssa ja lainsäädännön ja viranomaistehtävien tuntemus. He painottivat, että pakolaisten terveyspalveluissa on asiakkaiden taustat huomioiden traumalähtöinen lähestymistapa, mutta pääsääntöisesti kotoutujilla on oikeus samoihin palveluihin kuin kaikilla kuntalaisilla. Sosiaalipalvelut annetaan kotoutumislain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti, minkä lisäksi neuvonta muiden viranomaisten, kunnan ja järjestöjen palveluihin on tärkeää. Keravalla neuvontaa tarjotaan Topaasissa, joka vastaa Vantaalla toimivaa Neuvova Vantaa -palvelua. Kolmannen sektorin toimijat ovat keskeinen tuki kotoutumisessa.

Keskustelussa nousi esille mm. palveluiden väliin putoamisen riski omatoimisesti kuntaan muuttavien ja ikääntyvien kielitaidottomien yksin jääneiden kohdalla sekä asiakkaiden

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

kannustaminen ottamaan vastuuta omasta kotoutumisestaan (vaatii joskus omien vahvuuksien tunnistamista).

5. Miten teemme neuvottelukuntien toiminnasta vaikuttavaa? Keskustelua toimielinten työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteisestä viestinnästä

Puheenjohtaja Miia Lindell avasi keskustelun aiheesta, koetaanko tarpeelliseksi pitää jatkossakin yhteisiä kokouksia ja mikä niiden sisältönä ja tavoitteena tulisi olla. Keskustelussa yhteiset kokoukset saivat kannatusta. Teemoina voisi olla yhteisesti kuntia ja hyvinvointialuetta koskevat asiat ja kotoutumisen seuranta keväisin ja syksyisin perustuen viranomaisten esittämiin tilannekatsauksiin. Myös konkreettista toimintaa työpajojen muodossa ehdotettiin.

Lisäksi esitettiin, että neuvottelukuntien tulisi yhdessä tehdä kannanottoja ja aloitteita, mutta kehittää menettelytapaa esimerkiksi siten, että ne valmistellaan jo ennen kokousta tai kokouksessa ja hyväksytään yhteisesti vaikkapa seuraavassa kokouksessa. Sisällön pitäisi tulla kaikilta, etenkin poliitikoilta.

Seuraavan yhteiskokouksen koollekutsujaksi ehdotettiin Keravaa, ja Virve Lintula lupasi viedä viestin Keravan neuvottelukunnan puheenjohtajalle, joka tänään oli estynyt.

6. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja Miia Lindell päätti kokouksen klo 19.58 kiittäen aktiivisesta keskustelusta ja toivottaen osallistujille hyvää kesää.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde